

A TANTÁRGY ADATLAPJA

1. A képzési program adatai

1.1 Felsőoktatási intézmény	Babeş-Bolyai Tudományegyetem
1.2 Kar	Református Tanárképző Kar
1.3 Intézet	Református Teológia és Zenepedagógia
1.4 Szakterület	Zene
1.5 Képzési szint	Alapképzés
1.6 Szak / Képesítés	Zenepedagógia / Zenetanár – Licenciátus zenében

2. A tantárgy adatai

2.1 A tantárgy neve	TPM 2104 Összhangzattan (Armonie)						
2.2 Az előadásért felelős tanár neve	Dr. Coca Gabriela – előadótanár						
2.3 A szemináriumért felelős tanár neve	Dr. Coca Gabriela - előadótanár						
2.4 Tanulmányi év	2	2.5 Félév	1	2.6. Értékelés módja	vizsga	2.7 Tantárgy típusa	alaptantárgy

3. Teljes becsült idő (az oktatási tevékenység féléves óraszama)

3.1 Heti óraszám	2	melyből: 3.2 előadás	1	3.3 szeminárium/labor	1
3.4 Tantervben szereplő össz-óraszám	28	melyből: 3.5 előadás	14	3.6 szeminárium/labor	14
A tanulmányi idő elosztása:					óra
A tankönyv, a jegyzet, a szakirodalom vagy saját jegyzetek tanulmányozása					5
Könyvtárban, elektronikus adatbázisokban vagy terepen való további tájékozódás					5
Szemináriumok / laborok, házi feladatok, portofóliók, referátumok, esszék kidolgozása					5
Egyéni készségfejlesztés (tutorálás)					5
Vizsgák					3
Más tevékenységek: Műelemzések, különböző korális dallamok harmonizálása, korál-elemzések					5
3.7 Egyéni munka össz-óraszama	28 (2x14 hét)				
3.8 A félév össz-óraszama	70				
3.9 Kreditszám	2				

4. Előfeltételek (ha vannak)

4.1 Tantervi	<ul style="list-style-type: none"> Zeneelméleti előképzés, a kulcsok és hangjegyek ismerete
4.2 Kompetenciabeli	<ul style="list-style-type: none"> Kottaismeret, logikai készség

5. Feltételek (ha vannak)

5.1 Az előadás lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> az előadóterem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte
5.2 A szeminárium / labor lebonyolításának feltételei	<ul style="list-style-type: none"> megfelelő kottatár megléte a könyvtárban, megfelelő példányszámban, vagy a kották sokszorosítási lehetősége, a szeminárium terem zongorával való felszereltsége, valamint tábla, kréta, szivacs megléte

6. Elsajátítandó jellemző kompetenciák

Szakmai kompetenciák	<p>– Az összhangzattan, mint a zene függőleges dimenziójának meghatározó eleme, technikai alap szaktantárgy. Elsődleges helye van a zenei szaktantárgyak között. Az összhangzattan elemeinek a megtanulása és később a tanítása külön figyelmet igényel a diákok részéről, mint jövőző tanárok. Az összhangzattan megtanulása a gyakran használt akkordikus készlet elsajátításában rejlik, úgy egyszerű harmonizálás keretében, mint pedig komplexebb feladatokban. Ez a folyamat szükségessé teszi a harmóniai összefüzesek alapszabályainak ismeretét.</p>
Transzverzális kompetenciák	<p>- Az elsajátított elméleti és gyakorlati ismereteket a hallgatók alkalmazni tudják a műelemzéseik és zenei előadásaik során. A harmonizálás szabályainak ismerete hozzá segíti a diákokat a zenei művek megértéséhez. Úgyszintén, az elsajátított ismeretek által a diákok (jövőző tanárok) képesek lesznek maguk is monodikus műveket harmonizálni, korálfeldolgozásokat készíteni, és önálló harmonizálásokat készíteni. Mindenek a tanításban is hasznát veszik, jobban ösztönözve a diákokat azzal, hogy a tanár által kimondottan számukra komponált kicsi kórusműveket, harmonizációkat adhatnak elő csoportosan, színpadon, vagy zeneórán. Ugyanakkor ösztönzően hat a diákokra alkotás szempontjából is, olyan értelemben, hogy ők maguk is megpróbálhatnak kicsi műveket komponálni egymásnak, és nem csak a készen meglévő zeneművekkel foglalkozni.</p>

7. A tantárgy célkitűzései (az elsajátítandó jellemző kompetenciák alapján)

7.1 A tantárgy általános célkitűzése	<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy általános célkitűzése az, hogy a diákokat megtanítsa a harmóniak összefüzesének szabályaira. A tantárgy keretében szorgalmazzuk a diatonikus, tonális összhangzattannal kapcsolatos összes alap információ elsajátítását. Ezeknek az ismereteknek a bővítését a diatonikus harmóniai keret kiszélesítésével érjük el, a kromatikus (modulációs), valamint a modális harmónia rend felé.
7.2 A tantárgy sajátos célkitűzései	<ul style="list-style-type: none"> • A tantárgy sajátos célkitűzése a diákokat ösztönözni a saját alkotások létrehozására, korális dallamok harmonizációjára, valamint egy-egy mű harmóniai és tonális világához való analitikus megközelítésére, annak harmóniai és tonális felépítési logikájának megértésére.

8. A tantárgy tartalma

8.1 Előadás	Didaktikai módszerek	Megjegyzések
<p>1. a. Téma: A dúr hármashangzat: A <i>C-dúr</i> hármashangzat négyzólamú szerkesztésben</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>hangközök, főfok, mellékfok, funkció, felhang – részhang.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 5 – 6. old.</p>	Magyarázat, példák elemzése	
<p>2. a. Téma: Az alaphang kettőzés (hármazás) törvénye</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alaphang, terc, kvint, szoprán, alt, tenor, basszus, kettőzés, hármazás</i></p>		

<p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 7 – 9. old.</p>		
<p>3. a. Téma: A szólamok fekvése: tág-, szűk- és vegyesfekvés</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>tág-, szűk- és vegyesfekvés, szólamközi távolság.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 9 – 11. old.</p>		
<p>4. a. Téma: Az alapállás, és az akkord pozíciója</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alapállás, terc pozíció, kvint pozíció, oktáv pozíció.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 11 – 13. old.</p>		
<p>5. a. Téma: A <i>C-dúr</i> hármashangzat transzpozíciói: <i>F-dúr</i> és <i>G-dúr</i></p> <p>b. Kulcsszavak: <i>közöshang, gravitációs központ.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 13 – 15. old.</p>		
<p>6. a. Téma: Két dúrhármas összhangzattani összefűzése [- 1 kvint]. A <i>C-dúr</i> – <i>G-dúr</i> hármashangzat összefűzése [+ 1 kvint]</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>szólamok mozgása: párhuzamos mozgás, direkt mozgás, oldalmozgás, ellenmozgás, közös hang, mixtúra, akkord-összefűzés</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 15 – 17. old.</p>		

<p>7. a. Téma: A C-dúrhangsor akkordkészlete, fő-, és mellékfokok, tonika, domináns, szubdomináns funkciók</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>főfok, mellékfok, funkciók: tonika, domináns, szubdomináns, egyszerű autentikus kadencia (zárlat), egyszerű plagális zárlat.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 19 – 20. old.</p>		
<p>8. a. Téma: A IV-V. fok összefűzése</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>közöshang, ellenmozgás, funkció, alapállás</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 20 – 22. old.</p>		
<p>9. a. Téma: Az összetett autentikus és plagális kadencia TSDT (I–IV–V–I); TDST (I–V–IV–I)</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>összhangzatos összefűzés, melodikus összefűzés, összetett autentikus zárlat, összetett plagális zárlat</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 22 – 24. old.</p>		
<p>10. a. Téma: A dúr-hármashangzat első megfordítása</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>akkordelemek, rotáció, basszus – alaphangviszony, dúr-szext hármashangzat négyszólamú szerkesztésben, akkordelem kettőzés, disztribúció, szextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 24 – 26. old.</p>		

<p>11. a. Téma: Egyszerű és összetett autentikus kadencia dúr szextakkordokkal</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alapkettőzés, terckettőzés, kvintkettőzés, kvintpárhuzam, oktáv párhuzam, direkt kvint, direkt oktáv</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 26 – 28. old.</p>		
<p>12. a. Téma: A dúr ${}^6_4$ akkord fajtái (változatai)</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>disszonancia, hangásfeszültség, váltó kvártszextakkord, késleltető kvártszextakkord, átvezető kvártszextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 28 – 30. old.</p>		
<p>13. a. Téma: Egyszerű és összetett autentikus kadenciák a főfokok első és második megfordításával</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>szinkópált ritmus, egyszerű kadenciák, összetett kadenciák, szextakkord, kvártszextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 30 – 33. old.</p>		
<p>14. a. Téma: Átfutó-, és váltóhangok a főfokok összefűzésében <i>C-dúr</i> tonalításban</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>átfutóhangok, váltóhangok, váltószextakkord, dallamrajz, váltó kvártakkord, kettős átfutó-, váltó- hang, számozás.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, 1. fejezet, 33 – 34. old.</p>		
<p>Könyvészet: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 1-34. oldal</p>		
<p>8.2 Szeminárium / Labor</p> <p>1. a. Téma: A dúr hármashangzat: A <i>C-dúr</i> hármashangzat</p>	<p>Didaktikai módszerek</p> <p>Összhangzattani</p>	<p>Megjegyzések</p>

<p>négyszólamú szerkesztésben</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>hangközök, főfok, mellékfok, funkció, felhang – részhang.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>	<p>gyakorlatok megoldása és kijavítása, műelemzések</p>	
<p>2. a. Téma: Az alaphang kettőzés (hármazás) törvénye</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alaphang, terc, kvint, szoprán, alt, tenor, basszus, kettőzés, hármazás</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>3. a. Téma: A szólamok fekvése: tág-, szűk- és vegyesfekvés</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>tág-, szűk- és vegyesfekvés, szólamközi távolság.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>4. a. Téma: Az alapállás, és az akkord pozíciója</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alapállás, terc pozíció, kvint pozíció, oktáv pozíció.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>5. a. Téma: A <i>C-dúr</i> hármashangzat transzpozíciói: <i>F-dúr</i> és <i>G-dúr</i></p> <p>b. Kulcsszavak: <i>közöshang, gravitációs központ</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		

<p>6. a. Téma: Két dúrhármas összhangzattani összefűzése [- 1 kvint]. A <i>C-dúr</i> – <i>G-dúr</i> hármashangzat összefűzése [+ 1 kvint]</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>szólamok mozgása: párhuzamos mozgás, direkt mozgás, oldalmozgás, ellenmozgás, közös hang, mixtúra, akkord-összefűzés</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>7. a. Téma: A <i>C-dúr</i>hangsor akkordkészlete, fő-, és mellékfokok, tonika, domináns, szubdomináns funkciók</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>főfok, mellékfok, funkciók: tonika, domináns, szubdomináns, egyszerű autentikus kadencia (zárlat), egyszerű plagális zárlat.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>8. a. Téma: A <i>IV-V.</i> fok összefűzése</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>közöshang, ellenmozgás, funkció, alapállás.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>9. a. Téma: Az összetett autentikus és plagális kadencia TSDT (I–IV–V–I); TDST (I–V–IV–I)</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>összhangzatos összefűzés, melodikus összefűzés, összetett autentikus zárlat, összetett plagális zárlat</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		

<p>10. a. Téma: A dúr-hármashangzat első megfordítása</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>akkordelemek, rotáció, basszus – alaphangviszony, dúr-szext hármashangzat négyszólamú szerkesztésben, akkordelem kettőzés, disztribúció, szextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>11. a. Téma: Egyszerű és összetett autentikus kadencia dúr szextakkordokkal</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>alapkettőzés, terckettőzés, kvintkettőzés, kvintpárhuzam, oktáv párhuzam, direkt kvint, direkt oktáv</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>12. a. Téma: A dúr $^6_4$ akkord fajtái (változatai)</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>disszonancia, hangzásfeszültség, váltó kvártszextakkord, késleltető kvártszextakkord, átvezető kvártszextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		
<p>13. a. Téma: Egyszerű autentikus kadenciák a főfokok első és második megfordításával</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>szinkópált ritmus, egyszerű kadenciák, összetett kadenciák, szextakkord, kvártszextakkord</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>		

<p>14. a. Téma: Átfutó-, és váltóhangok a főfokok összefűzésében <i>C-dúr</i> tonalításban</p> <p>b. Kulcsszavak: <i>átfutóhangok, váltóhangok, váltószextakkord, dallamrajz, váltó kvártakkord, kettős átfutó-, váltó- hang, számozás.</i></p> <p>c. Bibliográfia: - Terényi Ede – Coca Gabriela, <i>Armonie (Összhangzattan)</i>, Kolozsvár, 2000, Gyakorlatok, 139 – 154. old.</p>	
---	--

Könyvészet:

- Terényi Ede – Coca Gabriela, *Armonie (Összhangzattan)*, Gh. Dima Zeneakadémia, Kolozsvár, 2000, 139-163. oldal:

GYAKORLATOK:

1. A *dúr* hármashangzat (1 - 45. gyakorlat).....139
+ Frank Oszkár, *A funkciós zene harmónia- és formavilága*, Zeneműkiaó, Budapest, 1973.
Siklós Albert, *Összhangzattan*, Rozsnyai Károly Könyv és Zeneműkiadása, Budapest, 1912.
Weiner Leó, *Elemző összhangzattan (Funkció-tan)*, Rózsavölgyi és Társa kiadása, Budapest, 1944.

9. Az episztemikus közösségek képviselői, a szakmai egyesületek és a szakterület reprezentatív munkáltatói elvárásainak összhangba hozása a tantárgy tartalmával.

<ul style="list-style-type: none"> • Az iskolai zenetanításban a zenetanár számára elkerülhetetlen a kottával való kapcsolat, úgy a zeneművek megismertetésében a tanulókkal, mint pedig a zenei gyakorlatban – kóruséneklés, hangszerjáték tanítása során. • A zenei művek felépítési logikájában a hangnemek, harmóniai összefűzések felismerése, elemzési készsége elengedhetetlen, mivel a zenei formának egyaránt van vízszintes dimenziója (polifónia), és függőleges dimenziója (harmónia). Egy zenei mű logikájának az áthatolásában nélkülözhetetlen annak tonális és harmóniai struktúrájának felfedezése és megértése. Mindezek ismerete elősegíti a zenei művek minőségi előadását is, és minőségi oktatását. A minőségi előadásokat, valamint a minőségi oktatást minden zenei közösség, és minden szakmai egyesület, oktatási intézmény elvárja.
--

10. Értékelés

Tevékenység típusa	10.1 Értékelési kritériumok	10.2 Értékelési módszerek	10.3 Aránya a végső jegyben
10.4 Előadás	A vizsgára való jelentkezés feltétele a kurzusok látogatása. A megjelölt anyag ismerete. Pótolási lehetőség pótszeszióban. Plagizálás, vagy vizsgán való csalás következménye az adott vizsgaidőszakban a vizsgáról való kizárás. Óvás megoldása: az írásbeli dolgozat újraértékelése.	Kurzusok: Részvizsga a vonatkozó elméleti anyagból, írásbeli teszt formájában	50%
10.5 Szeminárium / Labor	Szemináriumi feladatok: Minimum 8 ütemes feladat (basszus vagy szoprán	- Elbírálási kritériumok: elméleti anyagismeret, helyes harmonizálás és akkord	50%

	szólam) megharmonizálása J.S. Bach – Négyszólamú Korál-elemzés, a tanult elemek felismerése - A szemináriumokon való aktív részvétel figyelembevétele	összefűzés-elemzés	
--	---	--------------------	--

10.6 A teljesítmény minimumkövetelményei

- A leadott és a kurzusban megtalálható elméleti anyag ismerete, valamint a kurzusban levő gyakorlatok elfogadható szintű megoldása (harmonizálása, elemzése).

Kitöltés dátuma

Előadás felelőse

Szeminárium felelőse

2012 szeptember 11.

Dr. Coca Gabriela – előadótanár

Dr. Coca Gabriela – előadótanár

Az intézeti jóváhagyás dátuma

Intézetigazgató

.....

.....